

Заявка
на проведення педагогічного експерименту регіонального рівня за темою
дослідно-експериментальної роботи
«Упровадження елементів дистанційного навчання школярів у загально-
освітніх навчальних закладах міста Києва»

Актуальність та доцільність дослідження

Основною тенденцією інформатизації шкільної освіти є розвиток інноваційних освітніх процесів на основі використання інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ), зокрема, використання дистанційних форм навчання та дистанційних форм підтримки традиційного навчання, заснованих на Інтернет-технологіях.

Розвиток (ІКТ), поява соціальних електронних сервісів Веб 2.0 та концепцій навчання Педагогіка 2.0 суттєво впливають на розвиток освітніх педагогічних систем. Сьогодні цей розвиток пов'язаний, передусім, з дослідженням і впровадженням сучасних дистанційних навчальних технологій, що підтримують змішане навчання.

На жаль, ці новації досі не знайшли належного застосування в освітній практиці середньої школи через невизначеність шляхів їхнього практичного застосування. Які організаційні структури мають реалізувати дистанційну форму навчання? Як використовувати технології дистанційного навчання в специфічних умовах ЗНЗ і що для цього слід зробити? Невирішеність подібних актуальних питань помітно стримує впровадження цієї перспективної форми навчання в середній школі.

Однією з суттєвих переваг дистанційної форми навчання є можливість порівняно швидкого оновлення знань за підтримки інформаційних ресурсів зі світових електронних інформаційних мереж. Ця форма дозволяє практично без обмежень розширити навчальну аудиторію викладача, "знімаючи" всі географічні та адміністративні кордони. Вона сприяє забезпеченню рівного доступу до якісної освіти широких верств різних категорій школярів, (зокрема інвалідів). Країни, що володіють прогресивними дистанційними технологіями і методологіями навчання, залучають до навчання у відповідні навчальні заклади учнів незалежно від місця їхнього проживання, отримують за такі освітні послуги значні кошти. Та все ж чи не головною перевагою дистанційної форми навчання є суттєва додаткова свобода учня при виборі і реалізації індивідуальної навчальної траєкторії.

Тому актуальною є організація та проведення дослідження способів ефективної побудови навчального середовища дистанційних педагогічних систем та

застосування у навчальному процесі дистанційних технологій навчання в середніх загальноосвітніх навчальних закладах (ЗНЗ).

Об'єктом дослідження виступає процес дистанційного навчання школярів.

Предмет дослідження: визначення кількісних та якісних залежностей результатів дистанційного навчання від системо-утворюючих факторів (нормативних, організаційних, методичних, технологічних, кадрових, інформаційних), а також форми та умов навчання.

Мета дослідження: експериментально перевірити доцільність та ефективність використання елементів дистанційного навчання в умовах загальноосвітніх навчальних закладів м. Києва.

Основні завдання дослідження:

- формування мережі закладів – учасників експерименту;
- створення інформаційного веб-сайту підтримки експерименту;
- забезпечення навчальним закладам, які беруть участь в експерименті, можливості доступу до середовища дистанційного навчання;
- проведення апробації дистанційної технології навчання у ЗНЗ м. Києва;
- проведення інформаційної та роз'яснювальної роботи серед учнів, батьків та вчителів з метою формування позитивного ставлення до дистанційної форми навчання;
- удосконалення існуючих (наявних) засобів дистанційного навчання для використання у ЗНЗ;
- розроблення методики та технологій адміністрування ресурсів дистанційного навчання;
- систематизація та залучення наявних навчальних ресурсів дистанційного навчання учасників проекту для сумісного використання;
- розроблення навчальних ресурсів для підготовки викладачів та фахівців дистанційного навчання;
- розроблення навчальних ресурсів для підготовки школярів до роботи у середовищі дистанційного навчання;
- навчання викладачів, фахівців та учнів роботі у середовищі дистанційного навчання;
- адаптація методик дистанційного навчання для умов використання у ЗНЗ;
- розроблення рекомендацій до нормативів роботи учнів та викладачів у середовищі дистанційного навчання.

Гіпотеза дослідження. Загальна гіпотеза дослідження полягає в припущенні, що системоутворюючі фактори дистанційного навчання суттєво та нелінійно впливають на його результати. Ці залежності можна визначити тільки за результатами спеціальних експериментальних досліджень. За основу можна взяти аналогічні залежності, що відомі для іншого складу системоутворюючих факторів дистанційного навчання.

Наукова новизна дослідження. Аналогічних досліджень для дистанційного навчання школярів та дистанційного навчання взагалі в Україні не проводилось.

Достовірність результатів забезпечуватиметься коректним використанням методик і технологій за погодженням із науковим керівником експерименту та науковими консультантами, якісною обробкою експериментальних даних, систематичним порівняльним аналізом ефективності навчально-виховного процесу. На відміну від традиційних педагогічних експериментів, де необхідна спеціальна реєстрація даних про перебіг та результати навчання, у дистанційному навчанні всі дані реєструються автоматично в середовищі, де безпосередньо відбувається навчання.

Організаційно-кадрове забезпечення дослідно-експериментальної роботи

Науковий керівник: Ю.М. Богачков, завідувач відділу дослідження і проектування навчального середовища Інституту інформаційних технологій і засобів навчання АПН України, кандидат технічних наук.

Науковий консультант: С.В. Якубов, старший науковий співробітник НДЛ експериментальної педагогіки та педагогічних інновацій Інституту післядипломної педагогічної освіти Київського університету імені Бориса Грінченка.

Експериментальна база: СЗШ № 186, гімназія № 290, «Слов'янська гімназія», ліцей «Наукова зміна», СЗШ № 259, СЗШ № 306, гімназія «Троєщина», гімназія № 191 ім. П. Тичини, гімназія № 136, Печерська гімназія № 75, гімназія № 32, Український гуманітарний ліцей КНУ імені Тараса Шевченка, СШ № 124, СЗШ № 253, ліцей митної справи № 144, СШ № 52, СЗШ № 95, СЗШ № 139, гімназія № 143, СЗШ № 285, ліцей № 157.

Термін проведення дослідно-експериментальної роботи – 2009-2011 роки.

Проведення експерименту здійснюватиметься протягом п'яти етапів.

1. Підготовчий. Формування дистанційного навчального середовища, налаштування адміністративної системи керування експериментом.

2. Навчальний. Навчання всіх учасників експерименту (вчителів інформатики, вчителів-предметників, школярів) роботі в середовищі дистанційного навчання. Організація постійно діючих семінарів з підготовки фахівців до роботи у середовищі дистанційного навчання.

3. Пробний (формуючий). Пробне дистанційне навчання для засвоєння технології роботи у середовищі дистанційного навчання, виявлення функціональних можливостей та необхідного доопрацювання. Розроблення методичного забезпечення.

4. Експериментальний (констатуючий). Експериментальне дистанційне навчання у запланованих обсягах.

5. Завершальний. Оброблення отриманих результатів. Підготовка звітів про експеримент. Формування рекомендацій.

I етап – підготовчий – грудень 2009 р. - січень 2010 р.

- формування мережі ЗНЗ, які беруть участь у проведенні експерименту;
- формування дистанційного навчального середовища;
- налаштування адміністративної системи керування експериментом;
- проведення установчого семінару з заступниками директорів шкіл – учасників експерименту;
- визначення та реєстрація учасників (вчителів, школярів) експерименту;
- визначення переліку предметів та класів для участі у експерименті.

II етап – навчальний – січень 2010 р. - березень 2010 р.

- організація постійно діючого семінару з підготовки користувачів дистанційного навчання;
- формування навчальних груп (вчителі, інформатики);
- навчання вчителів інформатики (як майбутніх консультантів для вчителів-предметників) технологіям роботи у дистанційному середовищі;
- навчання роботі у дистанційному середовищі вчителів предметників (окремо з кожного предмета);
- організація навчання школярів – учасників експерименту роботі у дистанційному середовищі (навчання здійснюється вчителями інформатики у своїх ЗНЗ);
- розроблення та адаптація методичних матеріалів (коротких пам'яток, відео уроків, довідників тощо);
- формування дистанційних навчальних груп з предметів (*викладач, предмет, тема, школярі*)

III етап – пробний (формуючий) – березень 2010 р. – червень 2010 р.

- пробне дистанційне навчання школярів у дистанційних навчальних групах;
- збір експериментальних даних (інформації про діяльність та результати);
- моніторинг та усунення поточних проблем;
- розроблення та доопрацювання методичного забезпечення;
- доопрацювання навчальних матеріалів;
- анкетування прямих та опосередкованих (батьки, куратори,...) учасників експерименту;
- формування експериментальних дистанційних навчальних груп з предметів (викладач, предмет, тема, школярі) для участі в експериментальному етапі;
- навчання учасників експериментальних дистанційних навчальних груп.

IV етап – експериментальній (констатуючий) – вересень 2010 р. - червень 2011 р.

- експериментальне дистанційне навчання школярів у дистанційних навчальних групах;
- збір експериментальних даних (інформації про діяльність та результати);
- моніторинг та усунення поточних проблем;
- розроблення та доопрацювання методичного забезпечення;
- доопрацювання навчальних матеріалів;
- анкетування прямих та опосередкованих (батьки, куратори,...) учасників експерименту.

V етап – завершальний – серпень 2011 р. - грудень 2011 р.

- збір експериментальних даних до єдиної бази експерименту;
- оброблення даних;
- фінальне анкетування учасників, викладацького складу та керівництва ЗНЗ;
- проведення конференції учасників експерименту;
- підготовка звіту про експеримент.

Очікувані результати експерименту.

- формування мережі закладів м. Києва з досвідом використання дистанційних форм навчання у НВП;
- створення осередку підготовлених фахівців дистанційного навчання;

- створення та апробація авторських навчальних ресурсів;
- формування міської спільноти дистанційного навчання школярів;
- розроблення та апробація методичних матеріалів супроводу дистанційного навчання школярів.

Опис наявного і потрібного забезпечення експерименту.

1. Дистанційне навчальне середовище.
2. Дистанційні навчальні матеріали (курси).
3. Методичні матеріали.
4. Доступ учасників експерименту до мережі Інтернет.

Науковий керівник, завідувач відділу
дослідження і проектування навчального
середовища Інституту інформаційних технологій
і засобів навчання АПН України,
кандидат технічних наук

Ю.М. Богачков

Науковий консультант,
старший науковий співробітник
науково-дослідної лабораторії
Інституту післядипломної педагогічної освіти
Київського університету ім. Бориса Грінченка

С.В.Якубов

ПРОГРАМА

дослідно-експериментальної роботи за темою «Упровадження елементів дистанційного навчання школярів у загальноосвітніх навчальних закладах міста Києва» (2009-2011 рр.).

Загальна мета: відпрацювання сучасних технологій дистанційного навчання учнів загальноосвітніх навчальних закладів.

№ п/п	Зміст роботи	Термін виконання	Відповідальні	Очікувані результати
I. Нормативно-правове забезпечення				
1.	Правове оформлення експерименту.	протягом 2009 року	Науковий керівник, ГУОН, ІППО	Наказ про експеримент
2.	Розроблення нормативно-правових документів щодо реалізації дистанційного навчання в рамках експерименту (оформлення та зарахування результатів навчання, порядок відвідування занять, організація роботи тьюторів та учнів, розроблення, залучення та використання інформаційних ресурсів. тощо).	січень-травень 2010 р.	Науковий керівник, ГУОН ІППО	Пакет документів
II. Організаційне забезпечення				
1.	Формування мережі ЗНЗ м. Києва учасників експерименту.	грудень 2009 р.	Науковий керівник, ГУОН, ІППО	Перелік експериментальних закладів
2.	Проведення установчого семінару з заступниками директорів шкіл-учасників експерименту	грудень 2009 р.	Науковий керівник, ІППО	Звіт про семінар
3.	Визначення та реєстрація учасників експерименту (вчителів, школярів).	січень 2010 р.	Науковий керівник, ІППО	Перелік учасників
4.	Визначення предметів та класів для участі у експерименті.	січень 2010 р.	Науковий керівник, ІППО	Перелік предметів та класів
5.	Організація постійно діючого семінару з підготовки користувачів	січень 2010 р.	ІППО	Умови участі у семінарі

	дистанційного навчання.			
6.	Проведення навчання з технології роботи у дистанційному середовищі вчителів інформатики, як майбутніх консультантів для вчителів-предметників.	січень 2010 р.	Науковий керівник, ІППО	Звіт про навчання
7.	Проведення навчання з технології роботи у дистанційному середовищі вчителів предметників (окремо спеціалістів з кожного предмету).	січень-березень 2010 р.	Науковий керівник, ІППО	Звіт про навчання
8.	Організація навчання школярів – учасників експерименту з технології роботи у дистанційному середовищі (навчання проводиться вчителями інформатики у своїх ЗНЗ).	січень-березень 2010 р.	ЗНЗ – учасники експерименту	Звіт про навчання
9.	Формування пробних дистанційних навчальних груп з предметів (викладач, предмет, тема, школярі).	січень - лютий 2010 р.	Науковий керівник, ІППО, ЗНЗ	Списки навчальних груп з предметів.
10.	Анкетування прямих та опосередкованих (батьки, куратори,...) учасників експерименту.	березень-травень 2010 р.	Науковий керівник, ІППО, ЗНЗ	Узагальнені результати анкетування
11.	Формування експериментальних дистанційних навчальних груп з предметів (викладач, предмет, тема, школярі) для участі в експериментальному етапі.	травень 2010 р.	Науковий керівник, ІППО, ЗНЗ	Списки навчальних груп з предметів.
12.	Навчання учасників експериментальних дистанційних навчальних груп.	вересень 2010 р. – червень 2011 р.	ЗНЗ	Звіт про навчання
13.	Фінальне анкетування учасників, викладацького складу та керівників ЗНЗ.	жовтень 2011 р.	Науковий керівник, ІППО, ЗНЗ	Узагальнені результати анкетування
14.	Проведення підсумко-	жовтень 2011	Науковий керів-	Матеріали конфе-

	вої конференції учасників експерименту.	р.	ник, ІППО, ГУОН, ЗНЗ	ренції
15.	Підготовка звіту про експеримент.	листопад 2011 р.	Науковий керівник, ІППО, ЗНЗ	Звіт
16.	Створення офіційного представництва проекту в мережі Інтернет.	січень 2010 р.	Науковий керівник, відповідальний виконавець	Офіційний сайт
17.	Створення реєстру учасників експерименту з можливістю самостійної реєстрації (навчальні заклади, учні, тьютори).	січень 2010 р.	Науковий керівник, відповідальний виконавець	Реєстр учасників на офіційному сайті
18.	Організація методичної та технічної допомоги вчителям через організацію мережевої спільноти учасників проекту на соціальних сервісах Веб 2.0.	2009-2010 н.р.	Науковий керівник, ІППО, ЗНЗ	Функціонуюча мережева спільнота вчителів
ІІІ. Науково-методичне забезпечення				
1.	Розроблення та адаптація методичних матеріалів (короткі пам'ятки, відеоуроки, довідники тощо).	січень - червень 2010 р.	Науковий керівник, ІППО, ЗНЗ	Методичні матеріали
2.	Створення та наповнення реєстру навчальних дистанційних ресурсів доступних для учасників проекту.	протягом 2009-2011 н.р.	Науковий керівник, ЗНЗ	Реєстр дистанційних ресурсів
3.	Добір та апробація дистанційних курсів, методичних розробок та дидактичних матеріалів для середовища дистанційного навчання.	протягом 2009-2011 н.р.	Науковий керівник, ІППО, ЗНЗ	Реєстр дистанційних курсів, методичних та дидактичних матеріалів
4.	Розроблення моделей використання середовища дистанційного навчання в різних умовах за різними навчальними предметами у навчально-виховному процесі.	жовтень 2011 р.	Науковий керівник, ІППО	Опис моделі використання середовища дистанційного навчання
5.	Розміщення дистанційних курсів розроблених вчителями (за	протягом 2010-2011 н.р.	Науковий керівник, ЗНЗ	Курси розміщені в середовищі ДН

	навчальними предметами) в середовищі дистанційного навчання.			
6.	Узагальнення та опис підсумків дослідно-експериментальної роботи за 2009-2011р.р.	листопад 2011 р.		Висновки по експерименту
IV. Діагностичне забезпечення				
1.	Розроблення методики вимірювання впливу середовища дистанційного навчання на його результати.	травень 2010 р.	Науковий керівник	Методика
2.	Розроблення анкет та опитувальників для учасників експерименту.	лютий 2010 р.	Відповідальний виконавець, ІППО, ЗНЗ	Пакет анкет
3.	Розроблення бази даних експерименту.	лютий 2010 р.	Науковий керівник	База даних експерименту
V. Матеріально-технічне забезпечення				
1.	Забезпечення тьюторів, вчителів учасників експерименту доступом до ІКТ та мережі Інтернет, в обсягах, достатніх для роботи у експерименті.	Протягом експерименту	ЗНЗ	Функціонуючий комплект ІКТ, підключення до Інтернет
2.	Забезпечення участі тьюторів (вчителів) у навчальних семінарах.		ГУОН, ЗНЗ	Можливість участі у заходах

Науковий керівник, завідувач відділу дослідження і проектування навчального середовища Інституту інформаційних технологій і засобів навчання АПН України, кандидат технічних наук

Ю.М. Богачков

Науковий консультант, старший науковий співробітник науково-дослідної лабораторії Інституту післядипломної педагогічної освіти Київського університету ім. Бориса Грінченка

С.В.Якубов